DET DANSKE REGGIO EMILIA NETVÆRKS NYHEDSBREV

REFLEKSIONER NR. 4

ReMida – DK - når møder betyder udvikling 4

ReMida og lys 8

ReMida projekt vækker børns kreativitet 11

Det var en dejlig sanselig oplevelse og lave
ReMida og lys i februar måned 2010 13

Fra livløst materiale til livlige lamper 14

Internationalt møde og sommerskole i
Reggio Emilia Italien d. 4. - 10. juli 2010 17

Gustav og Ellen på besøg i
Lys - og Vandatelierne i Reggio Emilia 22

At lege er at lære 30

Af Karin Eskesen
ReMida – DK - når møder betyder udvikling

Af Rita Willum
ReMida og lys

Af Ulla Kjærvang
ReMida projekt vækker børns kreativitet

Af Mitten Ferrar
Det var en dejlig sanselig oplevelse og lave ReMida og lys i februar måned 2010

Af Amra Gredelj
Fra livløst materiale til livlige lamper

Af Willy Freese.
Internationalt møde og sommerskole i Reggio Emilia Italien søndag den 4. til den 10. juli 2010

Af Karin Eskesen
Gustav og Ellen på besøg i Lys -og Vandatelierne i Reggio Emilia

Af Gustav Runge
At lege er at lære.....

Forord:

Dette nummers titel handler i hovedsagen om **møder**.
Møder med børn og voksne. **Møder** med ord og tanker. **Møder** med materialer og steder.
Møder med.....
Tak for møderne. **Tak** for de tanker de satte og sætter i gang. **Tak** for artikler og fotos.

Det Danske Reggio Emilia Netværk
Karin Eskesen
August 2010

Artikler fra bladet må kun kopieres af de institutioner, der har indgået aftaler med Copy – Dan og kun indenfor de i aftalen nævnte rammer.

SIDE 27

Ellen tegnede en oversigt over dæmningen med vand, forbindelsen til elværket. ”Man kan også fyre med kul”, sagde hun. Dernæst begyndte hun at gøre sig forestillinger over, hvad vi mennesker bruger elektricitet til og først da dette var gennemtænkt og illustreret begyndte Ellen at eksperimentere.

Ellen på 8 år

Første undervisningsdag i ReMida Center Odenses nye lokaler med pædagoger fra Egebæk Børnehave august 2010.

Af Karin Eskesen

REMIDA – DK NÅR MØDER BETYD

Rådhuset i Reggio Emilia

Da jeg i forbindelse med deltagelsen i det Internationale møde i Reggio Emilia 2010 var ankommet til byen en fredag eftermiddag, besluttede jeg at gå en tur i den by, som har haft så stor betydning for mig personligt og professionelt gennem mange år.

At få tid til at indtage byen på egen hånd er der ikke altid tid til, når jeg er på studietur med grupper. Så det i blandt at få lejlighed til at sige goddag på egen hånd, er en stor glæde for mig og understreger, som også denne gang at personlige relationer og sammenhænge, er betydningsfulde for det man er med til at udvikle eller som udvikler en selv.

Jeg var kommet 20 meter fra mit hotel i centrum, da jeg møder Sandro Parmiggiano leder af Magnanimuseet og tidligere formand for Reggio Childrens Venner. Da vi forlader hinanden efter en samtale om ting, der er sket siden sidst, kommer jeg kun 10 meter længere frem, da William Ferrari fotografen, der har foreviget samtlige studiegrupper i lang årrække, prikker mig skulderen. Efter dette møde nåede jeg kun få skridt videre, da Anna en af de pædagoger, der var med til at starte det hele sammen med Loris Malaguzzi, kom spadserende sammen med sit oldebarn på 15 år og spørger mig: ”in arriva o in partenza”.

For at fordøje disse første møder, sætter jeg mig ved en af caféerne på pladsen foran Rådhuset med en espresso og dårligt har jeg fået den, før endnu en gammel bekendt, den kvindelige del af værtsparret fra min yndlingsrestaurant, springer af cyklen og giver et stort kram.

Det er godt at blive genkendt og genkende. Her og i sammenhængen med ReMida – DK handler det for mig meget om en følelse af at være privilegeret, når man har lejlighed til at møde mennesker, der vil tage ansvar.

Mennesker der med til at udfordre og tør blive udfordret og som holder ved det de tror på. At man gennem møder enten med gamle eller nye

ReMida Center Hirtshals

ER UDVIKLING

bekendte har og får lyst og mod til at diskutere, lade sig inspirere og inspirerer, påvirker og lade sig påvirke og at udvikler og udvikles, er vigtige elementer, når man vil forsøge at se helheder og styrke demokratiet. At og få mod til at leve i en verden i forandring kræver at vi tør lære og nytænke. I sådanne sammenhænge er netværk guld værd for mig og tror jeg også for andre.

Siden vi i Det Danske Reggio Emilia Netværk i 2002 startede vores udviklingsprojekt omkring ReMida Centrene og de muligheder det gav med støtte fra Egmontfonden, er der sket en del ting. Nogle Centre er nedlagt eller sammenlagt i forbindelse med kommunesammenlægninger, andre er sat i bero og nye er under opbygning.

Det er **seje folk** der er og har været tovholdere i forhold til opbygningen af de forskellige ReMida Centre. Den oprindelige gruppe mødes stadig 2 gange årligt for at følge hinandens processer og for at inspirere hinanden. Nye kommer til og giver ny inspiration og nye samarbejdsmuligheder.

I Odense består bestyrelsen for eksempel af folk fra erhvervslivet, renovationsselskabet, CVU, kulturmedarbejdere, lærere og pædagoger. I Randers deltager pædagoger, lærere, en arkitekt og designer i bestyrelsesarbejdet. Også I Jelling består gruppen af folk fra forskellige erhverv. Den rigdom som disse forskellige deltagere bibringer Centrene, giver utrolig meget energi og en stor kontaktflade. Man kan tale om at i Centrene mødes de hundrede sprog, der fortælles og lyttes og dette medfører en helhedstænkning og et samarbejde på tværs af kulturer og sektorer, som er betydningsfuld, set fremadrettet.

I Odense startede vi arbejdet med at få et ReMIda Center op at stå i 2006. Vi søgte og fik fondsmidler fra Dansk retur system og vi fik Danske Banks initiativpris. Vi havde i en periode til huse i et nedlagt kornlager. Et rustikt men meget velegnet sted. Denne bygning skulle bruges til et andet formål, så i en periode derefter, måtte vi oplagre vore materialer i forskellige lokaler.

Senest har Odense kommune bevilget et beløb fra kommunens Bæredygtigshedsmidler, så vi kan videreudvikle det initiativ der blev taget af en gruppe mennesker i 2006. Og i december 2009 bevilgede byrådet 1.8 millioner, svarende til at vi i tre år får 600.000 kr. til husleje og drift af ReMida Center Odense. Samtidig nedsatte Kommunen en arbejdsgruppe bestående af en jurist, konsulenter fra det pædagogiske område i Børn – og ungeforvaltningen, en miljømedarbejder, en kulturmedarbejder, samt en medarbejder fra By – og kulturforvaltningen. Denne gruppe samarbejdede med bestyrelsen om afklaringen af, hvad

ReMida Center Odense skulle tilbyde byens institutioner.

Sammen med arbejdsgruppen fra Odense kommune har vi nu lavet en driftsaftale og fundet husly for foreløbig en treårig periode i en selvstændig bygning. Bygningen er beliggende tæt på Banegården og Bybussernes holdeplads. Vi er i fuld gang med at indrette os i det nye Center og har mange forventninger til det fremtidige arbejde, der starter i løbet af de kommende måneder.

Vi vil som tidligere deltage i byens kulturtilbud som eksempelvis: Arkitekturens Dag, Branding Odense, Havnekulturfestival, og vi vil tilbyde at indgå som sparringspartnere for byens institutioner i projektsammenhænge. ReMida Center Odense vil tilbyde Kurser og introduktionsdage og allerede nu har en af byens forvaltninger bedt om at vi laver et personalearrangement.

ReMida Centrene i Danmark har taget mange initiativer og disse har resulteret i at vi foreløbig har centre i Randers, Jelling, Hirtshals, Odense samt flere undervejs blandt andet i Roskilde og Gentofte etc. Vi glæder os over at kunne indgå i drøftelse af andre måder at lære og i diskussioner om bæredygtighed. Vi glæder os over det samarbejde der er opbygget med virksomheder, der donerer overskudsmaterialer, der kan indgå i læreprocesser, innovation, entreprenørskab, fan-

ReMida Center Odense

ReMida Randers har besøg fra Stockholm

ReMida Jelling

Havnekulturfestivalmøder

tasi og kreativitet.

Et af de seneste eksempler, der viser hvad samarbejde mellem mange forskellige grupperinger kan afstedkomme, er projektet Randers og Lys, som ReMida Center Randers tog initiativ til i januar 2010. Jeg havde lejlighed til at besøge Kulturhuset i den uge, hvor det hele foregik. Det var fantastisk at se hvorledes materialerne satte bevægelse i nysgerrighed, i kroppe, hoveder, hænder, forsøg, afprøvninger, kreativitet, innovation, konstruktion og samarbejde.

Dette nummer af ReFleksioner fortæller om forskellige møder. Først og fremmest i ReMida sammenhænge i Danmark samt møderne i et internationalt sammenhæng hvor det fælles mål er at tale om børns rettigheder både lokalt og globalt.

Under alle omstændigheder handler det om at se sammenhænge mellem det vi gør, vil og tænker.

Branding Odense
i Rådhushallen
med motoet:
At Lege er at lære

REMIDA OG LYS

PRÆSENTATION AF REMIDA

Af leder af Midgaard vuggestue og børnehave og ReMida Randers
Rita Willum

ReMida er en kulturel bevægelse og en kulturel aktivitet, hvis hovedformål er at give mulighed for at udvikle kreativitet og tænke på miljøet samt være aktivt handlende i forhold til det. ReMida-tanken er et system, der bygger på sammenhænge, samarbejde og social bevidsthed. Systemet er udviklet i byen Reggio Emilia i Italien i 1996. Byen er blandt andet kendt for sit arbejde med den verdenskendte pædagogiske filosofi, hvis menneske- og læringssyn tager udgangspunkt i Loris Malaguzzis digt: Børn har hundrede sprog.

Der findes på verdensplan omkring 20 ReMidacentre.
Læs mere på www.DDRN.dk

REMIDA & LYS
KREATIVT
GENBRUG
FOR
BØRN
30. JAN -
5. FEB 2010
KULTURHUSET
& ØSTERVOLD
MODEL: SIGRID - DESIGN: MITTEN FERRAR - FOTO: DESIGNFOTOGRAFEN.DK

ReMida centret Randers er det første ReMida center i Danmark

ReMida Center Randers er et center for kreativt genbrug, hvor børn, unge, ældre, institutioner og private kan komme og lade sig inspirere af overskudsmaterialer der er doneret fra lokale virksomheder. Gennem kreativitet og innovativ leg skaber brugerne nye sammenhænge mellem materialerne og opdager nye sider af sig selv. Materialerne betragtes som ting, der har ret til et nyt liv og en længere levetid.

ReMida Randers åbnede i 2004 og blev igangsat med støtte fra Egmont Fonden, Det Danske Reggio Emilia Netværk og Randers Kommune. Det var det pædagogiske personale i Midgaard vuggestue og børnehave, som arbejder inspireret af pædagogikken i Reggio Emilia, der stod bag initiativet. I 2007 besluttede Byrådet at støtte ReMida med økonomiske midler til husleje og et antal arbejdstimer. ReMida er et non-profit foretagende.

ReMida er en selvstændig forening med egen bestyrelse. Det var ReMidas bestyrelse der tog initiativ til at arbejde målrettet med "ReMida og lys" i uge 5 - 2010.
Vi ville gennem lysprojektet gøre ReMida kendt i Randers, og vi ville give byen en oplevelse og medvirke til at borgerne i Randers fik en uforglemmelig oplevelse, når de blev præsenteret for ReMida materialerne som de aktivt kunne eksperimentere med.

Projektet var tænkt som et projekt der skulle gå på tværs af aldersgrænser. Derfor inviterede vi skoler og institutioner til at deltage i et projekt om lys.

Vi forestillede os at Østervold – en centralt beliggende gade/plads i Randers, skulle være hjemstedet. Vi spurgte de omliggende forretninger om de ville være med i form af at udstille resultaterne af børnenes arbejdsprocesser. Forretninger og Banker i området sagde ja og bidrog desuden med økonomiske midler.

For at få belyst kreativiteten fra den faglige side inviterede vi byens pædagoger til foredrag om kreativitetens betydning for hjernens udvikling ved hjerneforsker, Peter Lund Madsen.
Kunstpædagog, Ole Lambertsen, underviste i brugen af materialerne.
Byens børn lavede lamper som udsmykkede byens forretningsvinduer og træerne på Østervold.
Kunstner Camilla Berner lavede en iglo med et lyshav af kulørte lysdioder omkring. Og her bidrog Randers Kommune med midler til at gennemføre disse foredrag og undervisningen.

Vi indrettede Kulturhusets store sal til et ReMida "lyseksperimentarium".
Store rør, beregnet til kloakrør, blev omdannet til lysborde. Transparente materialer på over-heads.
Der var rum hvor fokus var på ultraviolet lys og rum med fosforiserende lysplader.

Til åbningen af "ReMida og lys" spillede Mellerup efterskole Stomp (musik på genbrugsmaterialer) og Shane Brox fortalte eventyr med genbrugsmaterialer, som udgangspunkt.
Hver dag var der åbent i "lyseksperimentariet" for skoler og institutioner der havde lyst til at eksperimentere med lys og ReMidamaterialer.

Voksne, fra Social- og sundhedsskolen, samt fra det lokale seminarium hjalp med at introducere til aktiviteterne.
Det var spændende at samarbejde med mange forskellige faggrupper.

En vellykket uge med ReMida i centrum.

REMIDA PROJEKT VÆKKER BØRNS KREATIVITET

Af Ulla Kjærvang arkitekt maa

Det er første gang jeg er involveret i et større ReMida-projekt. At være med til at skabe en uge med lys og ReMidamaterialer i Randers midtby, har været en givende oplevelse. Det har givet indsigt i de potentialer der ligger i at børn skaber og leger med ReMida materialer, og det har givet mig nogle tanker på det at skabe rum med ReMida materialer.

Som arkitekt er jeg optaget af hvordan rummet omkring os påvirker os, og hvordan rummet inviterer til leg og læring. Jeg arbejder primært til daglig med læringsmiljøer og det at skabe rum for læring og udvikling, og her har det været interessant at se, hvad et rum med ReMida materialer gør ved børnene. Her er der i den grad tale om rummet som den 3. pædagog.

Rummet inviterede til bestemte typer af aktiviteter, og det var dermed vejledende for de aktiviteter børnene kastede sig over. Samtidig var aktiviteterne ikke så lukkede i sin fortolkning, at børnene ikke fandt på nye måder at eksperimentere med materialerne på. Og det er netop et af de store kvaliteter ved at iscenesætte rum med ReMida materialer, at ethvert barn finder sin leg og tilgang til at være skabende med materialerne.

Jeg oplevede, at der blev skabt et kreativt rum, hvor børn fik pirret nysgerrigheden og vækket lysten til at undersøge og lege med materialerne. De kunne fordybe sig for en stund og de mange lyskilder i det ellers mørke rum, tiltrak dem til at udforske materialerne nærmere, som når flammerne fra et bål, inviterer os til at varme os omkring bålet. Lystønderne vi havde fået designet, hvor materialerne var placeret på en plade af plexiglas med lys under, havde en magisk tiltrækningskræft på børnene.

ReMida materialer har den ejendommelige egenskab, at de taler til os på en bestemt måde. Fordi de er en genstand sat ud af sammenhæng, leder man ret hurtig efter nye sammenhænge at sætte materialerne sammen på. Det at benytte lyset til at få endnu mere fokus på materialerne, understregede den mystik og tiltrækningskraft der ligger i mange af ReMida materialerne, og det gav den effekt overfor børnene som vi ønskede, at de undersøgende gik til materialerne.

I lyset af vores projekt med ReMida materialer og lyset, kunne der godt tænkes videre i at skabe nye og andre ReMida rum. Rum som på forskellig vis iscenesætter materialerne og dermed skaber forskellige tilgange til at arbejde med og eksperimentere med materialerne. Hvad nu hvis man havde et rum kun med røde ReMida matarialer, eller et rum med runde eller bløde ReMida materialer?
Det er oplagt at tænke rummet som den 3. pædagog, når der skal iscenesættes med ReMida materialer, da magien allerede findes i materialerne og iscenesættelsen af materialerne kan skabe magiske rum til børn. Magiske rum som sætter kreativiteten i gang og hvor man glemmer sig selv for en stund. Disse rum kan endda etableres i institutionerne, måske er rummet pakket ned i en kasse og kan pakkes ud, eller det er et permanent magisk rum, hvor børn kan eksperimentere og skabe fortællinger gennem ReMida materialer.

Det var en dejlig sanselig oplevelse og lave REMIDA OG LYS februar 2010

Af Designer Mitten Ferrar

Da alt var på plads i rummet, lysende og den rolige musik blev sat i gang åbnede sig en magisk ReMida verden. En verden der indbød til fordybelse og udforskning og leg. Der var ingen produkter at få med hjem, ingen limpistoler at arbejde med – til gengæld var der masser af lys og gennemsigtige materialer der kunne bruges på mange forskellige måder. Det var vigtigt for os at materialerne fik nyt liv og en ny dimension blot ved at blive præsenteret og se på i et andet lys..... bogstavelig talt.

Alt måtte røres ved og leges med, så rumme forandrede karakter alt efter hvilke børn der var i lokalet. Det var dejligt at være vidne til at den leg og forundring rummet satte gang i.

Der var mange andre aktiviteter tilknyttet "ReMida og lys". Ugen var fyldt med aktiviteter som ikke forgik i selve lysrummet men havde tilknytning til ReMida og lys.

Fra livløst materiale til livlige lamper

Af Amra Gredelj

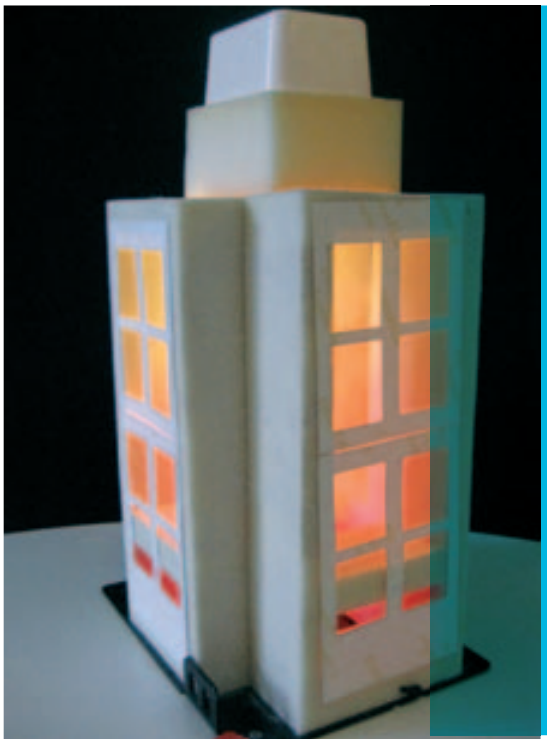

Pædagog fra Randers Realskole Sfo

Det var ikke første gang, at børn fra Randers Real skole Sfo, arbejdede med ReMida materialer. Sidste år med projektet ”Det er kun fantasi der sætter grænser” fik vores børn en ”smagsprøve ”på at arbejde med overskudsmaterialer. Derfor, uden at tøve, sagde vi JA til at være med i projektet ”ReMida og lys”. I Realia Sfo, går vi meget op i kreativitet, og støtter vores børn i udviklingen af deres kreative sider, så dette tilbud var lige noget for os. Noel, Signe, Elvira, Isabella, Sathurshan, Søren, Mille og Ana blev til et hold..... et ReMida hold.

Jeg hentede materialerne fra ReMida centret i Randers, og stillede det på et bord i vores workshop. Jeg kan stadig huske børnenes første "møde" med materialerne.

Hej Signe, se det her!..... råbte Noel. Amra, hvad er det for noget??? spurgte Søren. Jeg tror at dette låg kommer fra....

Med deres små fingre rørte børnene på næsten alt hvad der lå på bordet. Alt skulle undersøges. For børnene var det vigtig at vide hvor materialerne kom fra og hvad de var blevet brugt til. Jeg har bestemt mig for at lade være at deltage i deres "undersøgelse samtale", men ventede i stedet spændt på, at høre om deres konklusioner.

Hvor kommer de her fjedre fra?? - spurgte Sathurshan.

se glæden i deres ansigter, når de fandt ting de kunne bruge til deres lamper. Det var dejligt at høre det begejstrende YES!!!! når lamperne der stod på bordet, begyndte at ligne dem fra deres fantasi. Man skulle have været der. Nogle børn tænkte højt og snakkede mens de lavede lamper. Det var interessant at følge deres fantasi på tæt hold.

Jeg kan godt tænke mig at bruge de blå slanger der ligger der.... sagde Noel og pegede på nogle snørebånd der lå på bordet.

Amra, hvad hedder den lille dims her? - spurgte Signe. Du skal selv finde på et navn ....svarede jeg.

Hm.... Det minder mig om en regnbue, så skal den bare hedde regnbue... svarede Signe.

De kommer sikkert fra en madras, der gik i stykker og ikke kunne bruges mere.... sagde Noel.

Jeg tror, at de kommer fra en fabrik, hvor man laver madrasser, så blev der en fejl på fjedrene, så kunne de ikke bruges mere, så blev de til skrot..... svarede Søren.

Da materialerne var blevet undersøgt, kunne vi begynde at lave vores lamper. 8 børn fra ReMida holdet arbejdede flittigt hver mandag og tirsdag i 4 uger med deres lamper. Det var fantastisk at

Børnene snakkede med hinanden, udvekslede deres historier og kom med gode forslag.

Men der var nogle der var meget koncentrerede, og optaget af processen og de snakkede ikke ret meget. De var totalt opslugt af deres lamper. Men glæden i deres ansigter kunne man ikke undgå at se. De var tilfredse. Min nysgerrighed var alt for stor, og jeg blev nødt til at stille nogle spørgsmål. Jeg blev nødt til at lure lidt i deres "godt beskyttet fantasi verden". Hvad mon der foregår der?? Så kom jeg i et dilemma. Kommer

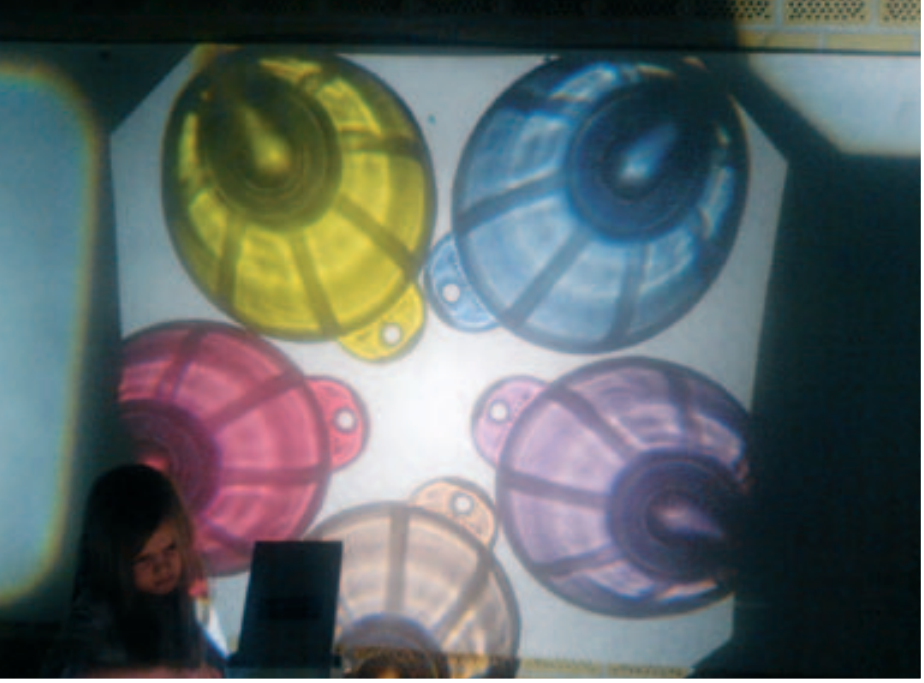

jeg til at distrahere dem i deres proces? Kan de fortsætte med deres lamper bagefter?? Kan de finde koncentrationen igen? Jeg tog chancen. Jeg stillede nogle spørgsmål, men fik kun korte svar. Der var ikke tid til at snakke. De skulle videre med deres projekt.

Begejstring, glæde og overraskelse er kun nogle af de ord som jeg vil bruge til at beskrive stemningen i workshoppen hver mandag og tirsdag når vi arbejdede med lamper. Selv om at det er længe siden, vi lavede vores lamper, kan jeg stadig huske den glæde i børnenes øjne og begejstringen i deres stemmer, da vores lamper endelig fik tilsat lys i.

Livløst ReMida materialer blev til nogle flotte lamper med lys og liv i.

Lamperne blev udstillet i et vindue i en skotøjsbutik. Børnene var så stolte over at det var deres lamper der stod der, og det var deres navne man kunne læse på små skilte.

”Er i klar over hvor mange mennesker der kommer til at se vores lamper? Alle dem der skal have et par nye sko, får også øje på vores lamper… sagde Søren.

Og alle dem der går forbi butikken, kan også se vores lamper…. sagde Signe. Børnene var glade og stolte. Det var jeg også.

ReMida hold deltog i en workshop på Kulturhuset i Randers, hvor de fik mulighed for at eksperimentere med lys og ReMida materialer. Det var spændende at se hvad der sker når materialerne blev lagt på forskellige lyskilder.

Kunstneren Camilla Berner var der også, så vi fik mulighed for at høre lidt om hendes oplevelser med materialerne.

ReMida ugen sluttede fredag den 5. februar 2010 med en god afslutning på Østervold i Randers midtby. Det var en fantastisk god uge, og allerede nu glæder vi os til at være med næste gang.

Internationalt møde og sommerskole i Reggio Emilia Italien d. 4.-10. juli 2010

Rejseberetning skrevet af bestyrelsesmedlem Willy Freese.

To personer fra den Danske Reggio Emilia Netværks bestyrelse var inviteret til internationalt netværks møde og First International Summer School in Reggio Emilia, Italy. Fra søndag den 4. juli til lørdag den 10. juli. Det danske netværks formand Karin Eskesen og bestyrelsesmedlem Willy Freese tog af sted som Danmarks repræsentanter. Jeg tog af sted fra Kolding Banegård søndag den 4. juli kl. 11.30 i strålende solskin og godt vejr i retning København, Kastrup Lufthavn terminal 3. Rejsen gik til Reggio Emilia Italien via Milano og jeg fik tjekket ind nemt og hurtigt ved de elektroniske automater. Boarding Pass og Baggage Identification rullede fint ud af automaten på koden GM70F og jeg slap af med min kuffert og kunne nu bevæge mig til sikkerhedstjekket. Selvfølgelig glemte jeg at få min computer ud af håndbagagen og livremmen af bukserne, så jeg fik en ekstra tur gennem sikkerheds-kontrollen. Zerro Colaen og vandflasken mistede jeg også i kontrollen. Der er noget at lære når jeg ikke så tit rejser med fly.

Karin Eskesen,
Kari Carlsen,
Jannike (Norge),
Angelika (Tyskland),
Willy med Australien vennerne bagerst

Jeg bevægede mig rask af sted til gaten for at finde den norske forkvinde for Reggio Emilia netværket i Norge Kari Carlsen, som jeg skulle følges med på Flight SK687, og hun var der allerede. Dejligt at have en rejsekammerat når jeg nu ikke havde for meget erfaring med flyrejser. Kl.16.30 blev vi kaldt ombord i flyet, men blev forsinket en halv time. Flyveturen til Milano Lufthavn tog kun halvanden time, men at få sin bagage udleveret i Milano tog også halvanden time med 32 grader i skyggen. Endelig dukkede Karis lille røde kuffert, som hun havde arvet af sin mor, frem på båndet. Kari har en dansk mor og en norsk far. Arbejder på Højskolen for pædagog og lærer uddannelsen i Telemark, og er i gang med at skrive phd opgave med udgangspunkt i atelieristaens funktion og opgave i de Italienske børnehaver i Reggio Emilia.

Fra Milano Lufthavn gik det i rask trav ud til lufthavnsbussen, der skulle køre os ind til Central Stationen, en tur som tog tre kvarter. For at købe togbilletter til Reggio Emilia betød det at jeg måtte stå i kø i halvanden time for at få to billetter til 16.50 euro stykket. Toget kl. 22.00 nåede vi ikke og måtte vente i halvanden time inden vi kom med kl. 23.30. For at være konsekvent med forsinkelserne var toget også en halv time forsinket, jeg tror varmen havde slået Italien ud, eller var siestaen ikke færdig endnu.Kari og jeg var fremme i Reggio Emilia kl. 1.30 mandag den 5. juli. En rejse på 14 timer. Næste gang vi tager til Reggio Emilia bliver det via Bologna som skulle være betydelig kortere og hurtigere rute.

Med taxi fra banegården i Reggio Emilia og til det smukke historiske Hotel Posta i den gamle by del.

Jeg sov godt og var klar til morgenmad kl. 7.30 med vores internationale venner.

Programmet for det internationale møde var allerede startet søndag den 4. juli med en velkomst tale af Reggio Children Amelia Gambetti, Emanuela Vercalli, Sara Porpora og Sara Annigoni i det

flotte Internationale center for **Loris Malaguzzi.**

"Focus of the day: Welcome to Reggio Emilia. Italy is everything. Reggio is just a piece in the middle of Italy, because cities are pieces of the world."

"Knowing where you are, where you find yourself, helps you to develop your sense of personal identity, your uniqueness, as well as your place in the world. After my first week of observation in Reggio Emilia, I was struck by the fact that these are not only "Reggio Schools", but the expression of a kind of "Reggio spirit". Every place has its own spirit, its own past, it's own aspirations."
Jerome Bruner 1997

Senere på aftenen bød borgmesteren Graziano Delrio velkommen til alle gæsterne i byens Sala Tricolore afsluttende med en reception på San Prospero torvet (lidt mad) og en byvandring.

Mandag den 5. juli lød programmet:

Fokus på Loris Malaguzzi Centreret.

"I Think the Centre is about educational possibilities: Whether you are very young or in the prime of your life, whether you are teaching candidate or visiting professor, or aphysicist who studies light, this should broaden your sense of deuccational possibilities. (...) And the wonderful thing about possibilities is very endless."
Fra en samtale med Howard Gardner der besøgte centreret I 2007.

Dagens første taler i deres nye auditorium var Carla Rinaldi og Tullio Zini over temaet Architecture and Pedagogy. Carla udtaler: "At Reggio Emilia er inspireret af mange forskellige mennesker og videnskaber. Blandt andet pædagogiske inspiratorer som Montesorri, Bruner, Vigotsky, Dewey m.fl. Det er vigtigt for Reggio Emilia Italien at skabe rum for pædagogik, og at have kulturel og politisk fokus på børns udvikling. Det er vigtigt at vores børnehaver og skoler er internationale og åbne over for byen og omverdenen. Der må være

en permanent forskning (Research), international nysgerrighed i forhold til kulturudveksling. Loris Malaguzzi Centreret skal være et internationalt mødested, et forsøg på at tænke stort og til ære for Loris Malaguzzi. Et sted for byens borgere og verdensborgere. Et mødested, en metafor for at tænke bedre og tænke anderledes. Hvordan kan vi blive dygtige til at skabe de optimale vækstbetingelser, refleksioner og relationer for børn? Loris Malaguzzi Centreret skal fortælle om hvem vi er, hvad vi var og hvad vi gerne vil blive til! Bogen de 100 sprog er mere end et pædagogisk og psykologisk teori. Det er også en politisk, kulturel og pluralistisk teori om kvalitet, dialog og demokrati. Frihed til at forske, skabe kreativitet og forandringer på demokratisk vis. Loris Malaguzzi Centreret skal stille spørgsmålet: Hvorfor er det vigtigt at reflektere over dannelse og uddannelse af børn i dialog med rum, arkitektur og pædagogik?
Loris Malaguzzi Centreret søger en forpagter til deres restaurant, cafeteria og bar. Så hvis du har lyst og kan stille en garanti kapital på 1 million euro, 7,5 millioner kroner kan du sikkert få jobbet. Jeg er ganske imponeret over det flotte center som endnu ikke er færdig bygget. Men der er også en bagside af medaljen. Byggeriet er så ambitiøst at Reggio Emilia måske mangler penge til at drive dette center, når det er færdigt, og det har nogle store konsekvenser for det internationale Reggio Emilia Netværk. Altså de enkelte medlemmer, venner af Reggio Emilia fra de enkelte nationale stater i hele verden. Reggio Children vil fremover blive opkræve et medlems kontingent på 3000 euro for at være en del af netværket fra 2010/11. Dette beløb vil nogle lande have svært ved at betale. Reggio Children vil lave Loris Malaguzzi Centreret til en fond, selvejende institution, så de enkelte netværker bliver medejer af centreret med mulighed for at få egne personer valgt ind i dens bestyrelse. Dette skal den danske bestyrelse også tage stilling til inden den 1. september i år 2010, og om vi kan og vil arbejde under det nye koncept Reggio Children har udarbejdet. Udkastet til denne aftale - International Network Agreement, blev præsenteret på mødet. Det er et spørgsmål om Det Danske Reggio Emilia Netværk (Danmark) kan rejse så mange penge hvert år for et medlemskab.

De internationale netværker holdt også deres møder med hinanden, da Reggio Children ikke havde givet os tid til dette i dagsordenen, hvilket der var meget utilfredshed med.
Det var en spændende og oplevelsesrig uge for en sønderjyde fra Haderslev, men det største var at møde de mange nationaliteter og få snakket med hinanden om vores politiske, pædagogiske og kulturelle hverdag hjemme i vores institutioner.

bar cafeteria
bar cafeteria
hall di ingresso

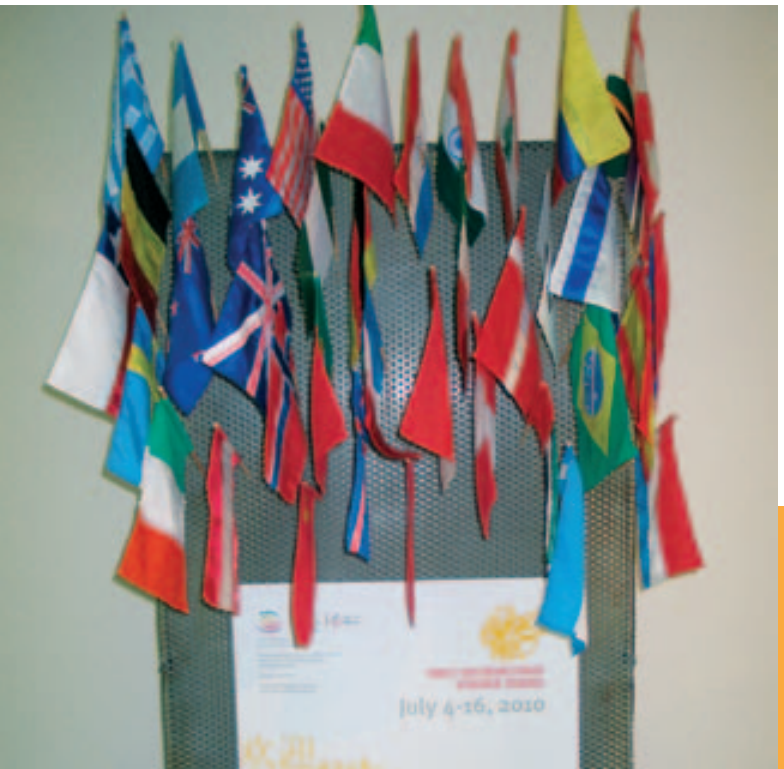
July 4-16, 2010

me
more than 200
participants from
Emilia

Af Karin Eskesen

GUSTAV OG ELLEN PÅ BESØG I LYS - OG VANDATELIERNE I REGGIO EMILIA

Atelierne har i gennem mange år været centrale dele af den pædagogiske praksis i Reggio Emilia. I alle institutionerne har man et atelier, som en del af det pædagogiske tilbud. Det vil sige at andre materialer end det man traditionelt ser i institutioner er til rådighed for børnene i hverdagen. I de enkelte institutioner findes der både et centralt atelier, som man kan benytte og desuden vil der i tilknytning til gruppernes rum, være lokaler der kan indrettes til miniatelier, som kan nyetableres i relation til de forskellige projekter eller det pædagogiske arbejde som er i gang i den enkelte gruppes/klasses hverdag.

I de senere år har man afprøvet nye ideer. For deltagere på studieturene har det været muligt at studere, hvilke muligheder, der findes i Lysalieret på Malaguzzi centret og senest har man i samarbejde med et nærliggende elektricitetsværk, der laver elektricitet ved hjælp af vandkraft, arbejdet med udformningen af et Vand- og energiatelier.

Pædagoger, universitetsforskere, ingeniører, lampefabrikanter har samarbejdet for at virkeliggøre disse atelierer. På den måde skabes et samarbejdsforum, hvor meget viden samles, udfordrer og påvirker hinanden til gavn for børns læreprocesser. Børneinstitutioner og skoler kan besøge disse atelierer og eksperimentere med natur og naturfænomener, som inspiration i og til det daglige arbejde, samtidig med at børnene får en forståelse og et fundament, der kan bygges videre på.

Jeg var så heldig at være ledsaget af to af mine børnebørn på 8 og 12 år, da vi sammen med kolleger fra store dele af verden fik mulighed for at besøge Vandatelieret, som er det seneste skud på stammen. Vand og energiatelieret er lavet i et samarbejde mellem Nationalparken i Appeninerne, Elektricitetsværket, Mandorifonden og Reggio Children.

Eksperimenter med skygger og opbygning af scenarier ved hjælp af lys.

Det er vigtigt at voksne får en forståelse af lys og dens muligheder ved selv at eksperimentere. Ved at forstå egne udfordringer og processer, skabes bedre forudsætninger for at forstå og støtte børns læreprocesser.

Ildsjælen Giovanni Piazza og Gustav i samtale om et af de problemer, man kan møde i vandatelieret.

Det vil sige at også her har en gruppe meget forskellige faggrupper arbejdet sammen for at skabe et anderledes atelier. Formålet er at man skal have mulighed for at forstå den energi vand indeholder. Atelieret ligger sammen med vandkraftstationen i Ligonchio. Det er et sted, som ifølge initiativtagerne til dette projekt, fortæller om, hvad et menneskeheden via dets intelligens og den industrielle udvikling, har skabt. Atelieret har som mål at udfordre børns nysgerrighed, så de kan stille spørgsmål, lave nye hypoteser og afprøve dem. Giovanni Piazza var igen, som i arbejdet med at etablere Lysatelieret, ildsjælen i arbejdet med etablering af Vandatelieret. Giovannis mange års erfaring fra arbejdet som atelierista i Børnehaven Villetta, har stor betydning for udviklingen af disse atelierer.

Og besøget blev spændende en oplevelse for både børn og voksne.

Ellen på 8 år, gik en runde i den store turbinehal, der nu rummede Vand atelieret. Hun kikkede på vanddæmningen udenfor, forbindelsesledene til de forskellige installationer i hallen. Derefter satte hun sig ved et bord med tegnepapir og lavede tegninger af det hun i første omgang vægtede, som værende vigtigt.
Køreturen til Ligonchio, der betød at vi måtte forcere bjerge og dermed køre ad snævre og snoede veje skulle med, da Ellen skulle skabe sig et overblik over det hun mødte. Det samme skulle de mange cyklister, som kørte på flotte racercykler. Alle havde det "rigtige" Tour Italia eller Tour de France udstyr på.

Atelieret, der er beliggende i byen Ligonchio - kaldes:

FRA BØLGE TIL BØLGE ET ATELIER MED VAND OG ENERGI

Vandatelieret

Ellen i gang med at tegne

En enkelt cyklist var ude for en påkørsel og en ambulance var på stedet. Det narrative, historien fik betydning for Ellens forståelse af vandatelieret i Ligonchio.

Ellen tegnede en oversigt over dæmningen med vand, forbindelsen til elværket. "Man kan også fyre med kul", sagde hun. Dernæst begyndte hun at gøre sig forestillinger over, hvad vi mennesker bruger elektricitet til og først da dette var gennemtænkt og illustreret begyndte Ellen at eksperimentere.

Ellen prøver at klatre ved hjælp af magnetisme?

Kan man flytte ting ved hjælp af magnetisme?

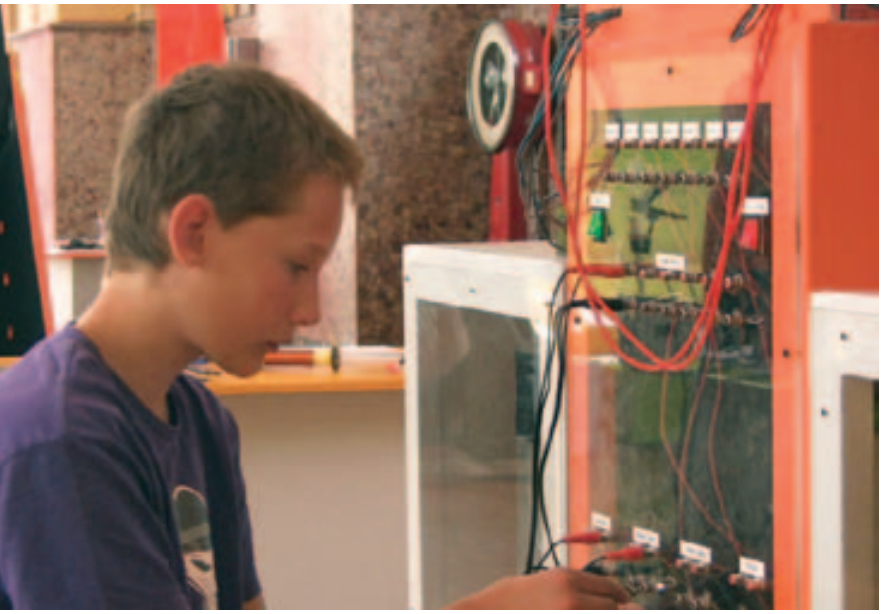

Gustav på 12 gav sig derimod først til at se på installationerne og afprøve de forskellige muligheder.

Til sidst fandt han et apparat der kunne udfordre ham i en sådan grad, at han eksperimenterede og afprøvede dens forskellige muligheder i mere end en time.

Den forståelse og viden han erhvervede om netop dette apparat, fik han rig lejlighed til at demonstrere og omsætte i lange forklaringer på engelsk til de ca. 40 engelsk talende kursusdeltagere, der også var til stede og som blev ved at spørge ham ud, for selv at forstå maskinens funktion.

Og som det også ses på Ellens tegninger, blev begge børns engelske kundskaber dermed taget i brug.

Og at begge var i stand til at kommunikere på engelsk imponerede. Men vigtigst var det, at de havde forstået et og andet, der betød at de kunne videregive erfaringer og viden.

De to børn havde hver deres vej til at forstå og gå i gang med at undersøge sammenhængene mellem vand, elektricitet og vores hverdag. På vejen hjem reflekterede de desuden en del over, hvad der ville ske, hvis vi ikke havde vand og elektricitet.

Og da kollegerne, der havde mødt Ellen og Gustav dagen før i Ligonchio, så børnene ved morgenbordet næste morgen på hotellet, kom de hen og takkede begge. Det havde gjort stort indtryk, at begge var i stand til at fortælle om de udfordringer de have mødt. Både dem de havde været i stand til at løse og dem der var lidt vanskelige, samtidig med at de kunne fortælle om det og vejlede de voksne på et fremmed sprog. Både Ellen og Gustav blev begge meget overraskede og glade over den opmærksomhed de fik.

ELLER
at lære er at lege...

Af Gustav Runge

Giovanni og Gustav i samtale

Maskinen kunne omdanne kinetisk energi til magnetisme og til elektricitet. Der var to muligheder, hvis man ville dette. Den første mulighed var at dreje på et håndsving, der var forbundet til en forlænget cykelkæde. Derved satte man både en vindmølle og magnetismens omdannelse til elektricitet i gang.

Den anden mulighed var at bruge stempler fra et spil bordfodbold spil til at skabe elektricitet ved at skubbe dem hurtigt frem og tilbage.Der var syv af disse, hvis jeg husker rigtigt. Den første af stemplerne, altså nummer et, var også den længste. Maskinen var indrettet således, at jo tættere du kom på nummer syv, jo kortere blev stemplerne. Det vil sige, at jo kortere et stempel bliver, jo hurtigere skal man bevæge det, for at skabe nok elektricitet.Der var også et alternativ, hvis man skulle skaffe energi og ikke havde kræfter til hverken håndsving eller stempler.

Maskinen var nemlig tilsluttet et 550 volts batteri. Ideen med maskinen var, at ved at bruge en af disse 3 energikilder, var det muligt at betjene de applikationer, som var tilsluttet apparatet. De benævnte applikationer omhandlede to vifter, en sirene, tre rør med henholdsvis røde, blå og hvide dioder. Sidst men ikke mindst var der også en højtaler, der var placeret i en plasticboks. Et par centimeter over den, var der en gennemsigtig plasticplade. Og på pladen var der blevet anbragt nogle små stykker polystyren, der vibrerede, når højtaleren udsendte dybe baslyde. Hver af disse applikationer kunne aktiveres ved hjælp af alle tre slags energikilder. Alle syv stempler kunne bruges til at aktivere en applikation. Så med stempel fire kunne man betjene dioderne, mens stempel to kunne aktivere sirenen. Man kunne også tilslutte alle applikationerne til håndsvinget, men konsekvensen er, at jo flere applikationer man bruger, jo mere energi skal man generere.

LITTERATURLISTE

ReFleksioner fra et udviklingsprojekt i vuggestuer
Redaktion Hanne Ohlsen og Karin Eskesen . . . . . Kr. 220,-

Samtaler med Loris Malaguzzi
ved Jørn Moestrup og Karin Eskesen . . . . . Kr. 110,-

Parken er ...
oversat af Karin Eskesen . . . . . Kr. 110,-

Sko og metermål
(et projekt om børn og måltagning) oversat af Karin Eskesen . . . . . Kr. 189,-

Teater Curtain
engelsk . . . . . Kr. 250,-

Children, spaces and relations
(Rummets betydning for børn og deres relationer) . . . . . Kr. 290,-

"Reggio Emilia og de hundrede sprog"
Skrevet af Karin Wallin, oversat af Karin Eskesen . . . . . Kr. 168,-

"D" ligner Robin Hoods flitsbue
Rapport fra et kommunikationsprojekt fra børnehavn Diana i Reggio Emilia
Skrevet af Anna Barsotti, oversat af Karin Eskesen. . . . . Kr. 168,-

Børn i Europa – særnummer om Reggio Emilia
Artikelsamling med Gardner, Bruner m.fl.. . . . . Kr. 75,-

Reggio Tutta
En guide til byen fra børnene – engelsk . . . . . Kr. 250,-

In dialogue with Reggio Emilia af Carlina Rinald
engelsk . . . . . Kr. 228,-

ReMida fortællinger fra . . . . . Kr. 150,-

Kan bestilles hos DDREN's sekretariat

DET DANSKE REGGIO EMILIA NETVÆRK

Bestyrelsen for Det Danske Reggio Emilia

Formand:

Karin Eskesen · Fælledvej 16 · 5000 Odense C
Tlf.: 66 13 57 95 · Fax: 66 13 87 95
E-mail: kese@post3.tele.dk

Kasserer:

Jørn Moestrup · Bredstedgade 15 · 5000 Odense C
Tlf.: 66 11 06 66 · E-mail: purts@mail.dk

Medlemmer:

Mitzi Tofte · Børnehaven Peder Lykkesvej 77
2300 København S
Tlf.: 32 58 87 43 · E-mail: Mitzi.Tofte@faf.kk.dk

Hanne Ohlsen · Kyseborgstræde 6
5700 Svendborg
Tlf.: 62 21 84 86 · E-mail: haoh@privat.dk

Willy Freese · Naffet 46
6100 Haderslev
Tlf.: 74 52 53 23 · E-mail: b.w.freese@tele.dk

Niels Nielsen · Skovvang 12
7100 Vejle
Tlf.: 75 83 12 10 · E-mail: dyrbergnielsen@hotmail.com

Rita Willum · Fuglebakken 62
8900 Randers C · Tlf.: 20 68 77 50

Det Danske Reggio Emilia Netværks sekretariat
Fælledvej 16,
5000 Odense C
+45 66 13 57 95

Giro konto: 579 – 0077
E-mail: kese@post3.tele.dk
Hjemmeside: wwwreggioemilia.dk
Redaktion: Karin Eskesen (ansv.)

ISSN: 1903-4032

ISSN 1903 – 4032

DET DANSKE REGGIO EMILIA NETVÆRK